

ความต้องการจำเป็นในการพัฒนาการดำเนินงานฝ่ายพัฒนานักเรียนนักศึกษา  
ในสถานศึกษาสังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดขอนแก่น  
Needs of Developing the Operation of Student Affairs Department of Educational  
Institutions under Khon Kaen Vocational Education

สัญญา แก้วใส\* และ จิรวัดน์ วรณโรจน์\*\*

นักศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยภาคตะวันออกเฉียงเหนือ\*

อาจารย์ ดร., คณะศึกษาศาสตร์ สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยภาคตะวันออกเฉียงเหนือ\*\*

Sanya Kaewsai\* and Jirawat Waroonroj\*\*

Graduate Student of Master Degree Program in Educational Administration,

Faculty of Education, Northeastern University\*

Lecturer Dr., Faculty of Education, Northeastern University\*\*

Corresponding author E-mail: sunya2527kaewsai@gmail.com

(Received: October 15, 2020; Revised: December 2, 2020; Accepted: January 7, 2021)

บทคัดย่อ

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์และความต้องการจำเป็นในการพัฒนาการดำเนินงานฝ่ายพัฒนานักเรียนนักศึกษาในสถานศึกษาสังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดขอนแก่น กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา และครูผู้สอน รวมทั้งสิ้น 270 คน โดยกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้ตารางเครชี และมอร์แกน เลือกกลุ่มตัวอย่างโดยใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบง่าย (Simple Random Sampling) ได้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 270 คน แบ่งเป็นผู้บริหาร 30 คน ครูผู้สอน 240 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามแบบมาตราประมาณค่า 5 ระดับ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ ข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และดัชนีความต้องการจำเป็น

ผลการวิจัยพบว่า 1) สภาพปัจจุบันในการดำเนินงานฝ่ายพัฒนานักเรียนนักศึกษาในสถานศึกษาสังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดขอนแก่น โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านงานแนะแนวอาชีพและจัดหางาน รองลงมาคือ ด้านงานปกครอง ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ ด้านงานสวัสดิการนักเรียนนักศึกษาสภาพที่พึงประสงค์ในการดำเนินงานฝ่ายพัฒนานักเรียนนักศึกษาในสถานศึกษาสังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดขอนแก่นโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านงานแนะแนวอาชีพและจัดหางาน รองลงมาคือ ด้านงานโครงการพิเศษและบริการชุมชน ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ ด้านงานสวัสดิการนักเรียนนักศึกษา 2) ความต้องการจำเป็นในการพัฒนาการดำเนินงานฝ่ายพัฒนานักเรียนนักศึกษาในสถานศึกษาสังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดขอนแก่น โดยเรียงตามลำดับความสำคัญเป็นดังนี้ (1) ด้านงานสวัสดิการนักเรียนนักศึกษา (2) ด้านงานโครงการพิเศษและบริการชุมชน (3) ด้านงานครูที่ปรึกษา (4) ด้านงานกิจกรรมนักเรียนนักศึกษา (5) ด้านงานปกครอง (6) ด้านงานแนะแนวอาชีพและจัดหางาน

คำสำคัญ: กิจกรรมนักเรียนนักศึกษา, อาชีวศึกษา, ความต้องการจำเป็น

### Abstract

The purposes of this research were to study the current situation, the desirable conditions and needs of developing the operation of student affairs department of educational institutions under Khon Kaen Vocational Education. Simple random sampling was employed to select 30 educational institution administrators and 240 teachers with the total number of 270 people. The sample size was determined by Krejcie & Morgan table. The instrument used to collect data was a 5-rating questionnaire. The statistics used for data analysis comprised percentage, mean, standard deviation and PNI modified index.

The research results were found that: 1) The current situation of developing the operation of student affairs department of educational institutions under Khon Kaen Vocational Education, in overall, was rated at a moderate level, when considering each aspect, it was found that the aspect with the highest average was career guidance, followed by disciplinary work, the aspect with the lowest average was student welfare. The desirable conditions of developing the operation of student affairs department of educational institutions under Khon Kaen Vocational Education, in overall, were rated at the highest level, when considering each aspect, it was found that the aspect with the highest average was career guidance, followed by special project and community services, the aspect with the lowest average was student welfare. 2) Needs of developing the operation of student affairs department of educational institutions under Khon Kaen Vocational Education arranged according to the importance were found as follows: (1) Student welfare (2) Special project and community services (3) Counseling work (4) Student affairs (5) Disciplinary work and (6) Career guidance.

**Keywords:** Student Affairs, Vocational Education, Needs of Developing

### 1. ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การจัดการศึกษาเกี่ยวกับอาชีวศึกษา นับได้ว่ามีความสำคัญในการพัฒนาประเทศ ซึ่งเห็นได้จากกระเปียบสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา พ.ศ.2552 กล่าวถึง การจัดการศึกษา ฝึกอบรมและส่งเสริมการประกอบอาชีพของประชาชน ให้เป็นไปตามกฎหมายว่าด้วยการศึกษาแห่งชาติ กฎหมายว่าด้วยการอาชีวศึกษาและกฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้องตามนโยบายของรัฐบาลและแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ โดยจัดการศึกษาให้มีความทันสมัย ยืดหยุ่น สอดคล้องกับความต้องการของตลาดแรงงาน สถานประกอบการ และการประกอบอาชีพอิสระ เพื่อการดำรงชีวิตตามสภาพเศรษฐกิจ สังคม ท้องถิ่น วัฒนธรรมเทคโนโลยีและสิ่งแวดล้อม มุ่งเน้นการปฏิบัติงานจริง ตามความพร้อมและศักยภาพของสถานศึกษา จัดการศึกษา ให้ผู้เรียนเป็นผู้มีสมรรถนะทางวิชาชีพ สามารถประกอบอาชีพเป็นพลเมืองดีของสังคม มีความสามารถในการคิด เรียนรู้ วางแผนและพัฒนาตนเอง (สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา, 2560) อาชีวศึกษาได้รับการกล่าวถึงมากขึ้น โดยเฉพาะการวิจัยและพัฒนาเทคโนโลยีและนวัตกรรม การพัฒนาทุนมนุษย์ สร้างสภาพแวดล้อมที่เหมาะสมต่อการลงทุน และการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน เพื่อก้าวไปสู่กลุ่มประเทศที่ขับเคลื่อนโดยนวัตกรรมการผลิต (Innovation-driven Country) หรือ Thailand 4.0 โดยการพัฒนาคนในภาพรวมให้เป็นคนที่สมบูรณ์ในทุกช่วงวัยที่สามารถบริหารจัดการ การเปลี่ยนแปลง ที่เป็นสภาพแวดล้อมการดำเนินชีวิตได้อย่างดีโดยเฉพาะอย่างยิ่งการพัฒนาทุนมนุษย์จาก การยกระดับคุณภาพการศึกษา การเรียนรู้ การพัฒนาทักษะ พร้อมทั้งต้องส่งเสริมบทบาทสถาบันทางสังคมในการกล่อมเกลาสรางคนดี มีวินัย มีค่านิยมที่ดี และมีความรับผิดชอบต่องสังคม (สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2562)

การจัดการเรียนการสอนในด้านวิชาชีพได้เล็งเห็นความสำคัญในการที่จะพัฒนาให้นักเรียน นักศึกษา ที่สำเร็จการศึกษา มีประสบการณ์ทั้งในด้านสาขาวิชาชีพ มีคุณธรรม จริยธรรม มีทักษะความรู้ในด้านการเป็นผู้นำ กล้าคิด กล้าทำ กล้านำ กล้าเปลี่ยน กล้าแสดงออก ในสิ่งที่ถูกต้องดีงามและมีความเป็นประชาธิปไตย สามารถใช้ชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข จึงมีนโยบายให้สถานศึกษาจัดกิจกรรมเสริม หลักสูตรเพื่อพัฒนาผู้เรียนให้สอดคล้องกับระบบการเรียน มุ่งเน้นให้นักเรียน นักศึกษา ได้ทำกิจกรรมควบคู่ไปกับการเรียน (สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา, 2560) โดยสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาระดับขั้นพื้นฐานได้กล่าวถึง ความสำคัญและความจำเป็นในการบริหารกิจการนักเรียน คือ งานส่งเสริมพัฒนา ควบคุม และแก้ไขความประพฤติของนักเรียนให้อยู่ในระเบียบวินัยก่อให้เกิดความสงบเรียบร้อย ในการอยู่ร่วมกัน เพื่อสนับสนุนกิจกรรมการเรียนการสอนให้บรรลุเป้าหมายของหลักสูตรการดำเนินการบริหารกิจการนักเรียนอย่างมีประสิทธิภาพทำให้เกิดประโยชน์ มีหลายประการ ดังนี้ทำให้เกิดความสงบเรียบร้อยในโรงเรียนส่งเสริมให้ การเรียนการสอนผ่านเกณฑ์มาตรฐานตามระบบประกันคุณภาพการศึกษา นักเรียนแต่ละคนได้รับการพัฒนาความรู้ ความสามารถเฉพาะตนเต็มตามศักยภาพ นักเรียนที่มีปัญหาด้านต่าง ๆ ได้รับความช่วยเหลือ และแก้ไขพฤติกรรมให้สามารถ อยู่ร่วมกับผู้อื่นได้เป็นอย่างดีตามโครงการประกันคุณภาพระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน บุคลากรในโรงเรียนรู้จักควบคุม ตนเองให้อยู่ร่วมกันอย่างสงบสุขรู้จักการให้และการรับ มีส่วนร่วมในกิจกรรมต่าง ๆ ของโรงเรียน เป็นผู้นำและผู้ตามที่ดี เข้าใจและยอมรับกฎเกณฑ์ ระเบียบข้อบังคับ บุคลากรในโรงเรียนเข้าใจรูปแบบการปกครองระบอบประชาธิปไตยรู้จักใช้สิทธิ์ และทำหน้าที่ของตนอย่างถูกต้อง การบริหารกิจการนักเรียนมีจุดมุ่งหมายสำคัญที่จะพัฒนานักเรียนให้เกิดระเบียบวินัย และความสงบเรียบร้อยในการอยู่ร่วมกันของนักเรียนเพื่อให้กิจกรรมการเรียนการสอนเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและพัฒนา นักเรียนให้มีคุณธรรมที่พึงประสงค์ตามที่กำหนดไว้ในหลักสูตร ในเรื่องต่อไปนี้เป็นความซื่อสัตย์ความยุติธรรมการไม่เบียดเบียน ผู้อื่นการมีวินัยในตนเองความรับผิดชอบต่อตนเอง ครอบครัว และสังคม การเคารพต่อกฎหมายและกติกาสังคมรู้จัก ทำงานเป็นหมู่คณะมีความสามัคคีรู้จักเสียสละเพื่อส่วนรวม รู้จักแก้ปัญหาด้วยสันติวิธีอย่างมีหลักการและเหตุผลใช้เสรีภาพ ของตนในทางสร้างสรรค์บนรากฐานแห่งกฎหมาย จริยธรรม และศาสนา ความภูมิใจในความเป็นไทย การเสียสละเพื่อ ส่วนรวม มีความจงรักภักดีต่อชาติ ศาสนาและพระมหากษัตริย์ มีความรู้และเลื่อมใสในการปกครองตามระบอบประชาธิปไตย ตลอดจนการร่วมกันธำรงรักษาความปลอดภัยและความมั่นคงของประเทศชาติ มุ่งพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณลักษณะอันพึง ประสงค์เพื่อให้อยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข

โดยในปัจจุบันมีปัญหาที่เกี่ยวข้องกับนักเรียน นักศึกษาอาชีวศึกษาโดยพบว่ามีจำนวนผู้ออกกลางคันก่อนที่จะจบ หลักสูตรทั้ง ๆ ที่เป็นการจัดการศึกษาที่สอดคล้องกับตลาดแรงงานแล้ว ซึ่งทำให้เกิดปัญหาต่าง ๆ ตามมา ได้แก่ เรื่องความ สูญเปล่าทางการศึกษาที่เห็นได้ชัดคือการออกกลางคันทั้ง ๆ ที่นักเรียนต้องการศึกษาให้สำเร็จตามหลักสูตรระดับนั้น ๆ ความจำเป็นต่าง ๆ มีส่วนผลักดันให้นักเรียนตัดสินใจออกกลางคัน ซึ่งเป็นภาวะจำยอมเพราะนักเรียนไม่สามารถแก้ปัญหา ที่กำลังเผชิญอยู่ในขณะนั้นได้ ในขณะเดียวกันนักเรียนต้องต่อสู้ดิ้นรนเพื่อการดำรงชีพในสังคมอาจทำให้มีพฤติกรรมเบี่ยงเบน ผิดไปจากคนปกติทั่วไป เช่น เสพสุรา มีการใช้สิ่งเสพติดให้โทษก่ออาชญากรรมรวมถึงพฤติกรรมต่าง ๆ ที่ต่อต้านสังคม ปัญหาสุขภาพจิต อาจเกิดจากสิ่งแวดล้อมของเด็กเองหรือจากครอบครัวทำให้เด็กปรับตัวไม่ได้ คิดมาก เริ่มมีปัญหา ในการดำรงชีวิตในสังคมที่อาศัยอยู่ เก็บตัวเงียบหรือมีปัญหาเกี่ยวกับเพื่อนจึงต้องออกกลางคันปัญหาด้านการเรียน ในรายที่มีผล การเรียนต่ำอันเนื่องมาจากสาเหตุต่าง ๆ ทั้งตัวเองและสิ่งแวดล้อม ทำให้เรียนไม่รู้เรื่องจึงไม่สนใจการเรียน หรือทำกิจกรรม มากเกินไปจนเรียนไม่ทันเพื่อนจึงต้องออกกลางคัน ปัญหาสังคม เนื่องจากสิ่งแวดล้อมที่ไม่ดีมีมากมาย โดยเฉพาะในชุมชน เช่น ในเขตชุมชนเมือง ผู้ปกครองต้องไปประกอบอาชีพ เมื่อเด็กมีอิสระจึงมีพฤติกรรมที่เบี่ยงเบน เช่น การติดยาเสพติด หนีเรียนมีปัญหาทางเพศ เล่นการพนัน เป็นต้น ปัญหาครอบครัว เนื่องจากสภาพสังคมเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว เป็นผล

ทำให้เกิดปัญหากับผู้ที่ปรับตัวไม่ทัน ทำให้ส่งผลกระทบไปยังทุกสถาบัน รวมทั้งสถาบันครอบครัวซึ่งใกล้ชิดเด็กมากที่สุด เมื่อมีปัญหาในบ้าน พ่อแม่แยกทางกัน เด็กขาดผู้อุ้มชู ค่าใช้จ่ายในการเรียนไม่มีผู้รับผิดชอบจึงต้องหยุดพักการเรียน ซึ่งถือว่าปัญหาดังกล่าวเป็นปัญหาที่สำคัญอย่างยิ่งที่เกิดขึ้นกับนักเรียนนักศึกษาอาชีวศึกษา (สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา, 2562) ซึ่งสภาพปัญหาดังกล่าวข้างต้นสอดคล้องกับจุดมุ่งหมายของงานฝ่ายพัฒนากิจการนักเรียนนักศึกษา โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อเสริมความรู้และทักษะนอกห้องเรียน ส่งเสริมพัฒนา ควบคุม และแก้ไขความประพฤติของนักเรียน นอกจากนี้ยังมุ่งพัฒนาบุคลิกภาพของนักเรียนนักศึกษาในทุก ๆ ด้าน โดยฝ่ายพัฒนากิจการนักเรียนนักศึกษาของสถานศึกษาอาชีวศึกษามีภาระงานแบ่งออกเป็น 6 งาน ได้แก่ 1) งานกิจกรรมนักเรียนนักศึกษา 2) งานครูที่ปรึกษา 3) งานปกครอง 4) งานแนะแนวอาชีพและการจัดหางาน 5) งานสวัสดิการนักเรียนนักศึกษา และ 6) งานโครงการพิเศษและการบริการชุมชน จากภาระงานที่กล่าวถึง ล้วนมีความเกี่ยวข้องโดยตรงในการกำกับ ติดตาม ควบคุม ดูแล พฤติกรรมนักเรียนนักศึกษาอาชีวศึกษาอันจะก่อให้เกิดปัญหาดังกล่าว

จากที่กล่าวมาข้างต้นผู้วิจัยในฐานะเป็นครูผู้สอนในสถานศึกษาอาชีวศึกษาจึงมีความสนใจที่จะศึกษาความต้องการจำเป็นในการพัฒนาการดำเนินงานฝ่ายพัฒนากิจการนักเรียนนักศึกษาในสถานศึกษา สังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดขอนแก่น ซึ่งจะเป็นแนวทางในการบริหารงานอาชีวศึกษาต่อไปในอนาคต

## 2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

2.1 เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการดำเนินงานฝ่ายพัฒนากิจการนักเรียนนักศึกษาในสถานศึกษาสังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดขอนแก่น

2.2 เพื่อศึกษาความต้องการจำเป็นในการพัฒนาการดำเนินงานฝ่ายพัฒนากิจการนักเรียนนักศึกษาในสถานศึกษาสังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดขอนแก่น

## 3. วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อการศึกษา ความต้องการจำเป็นในการพัฒนาการดำเนินงานฝ่ายพัฒนากิจการนักเรียนนักศึกษาในสถานศึกษาสังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดขอนแก่น โดยผู้วิจัยได้นำเสนอขั้นตอนการวิจัยกำหนดขอบเขตเนื้อหา ดังนี้

### 3.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

3.1.1 ประชากร ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา และครู สังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดขอนแก่น จำนวน 11 สถานศึกษา รวมจำนวนทั้งสิ้น 907 คน จำแนกเป็น ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 53 คน และ ครู จำนวน 854 คน

3.1.2 กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา และครู สังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดขอนแก่น จำนวน 11 สถานศึกษา โดยกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างจากตาราง Krejcie and Morgan (1970) ได้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 270 คน และใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบง่าย (Simple Random Sampling) จำแนกเป็น ผู้บริหาร จำนวน 30 คน และครู จำนวน 240 คน

### 3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นแบบสอบถามความต้องการจำเป็นในการพัฒนาการดำเนินงานฝ่ายพัฒนากิจการนักเรียน นักศึกษาในสถานศึกษา สังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดขอนแก่นซึ่งผู้วิจัยสร้างขึ้นเอง แบ่งออกเป็น 2 ตอน

3.2.1 สอบถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ ระดับการศึกษา ประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน ตำแหน่งหน้าที่ เป็นแบบชนิดตรวจสอบรายการ (Check List)

3.2.2 สอบถามเกี่ยวกับสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ในการดำเนินงานฝ่ายพัฒนากิจการนักเรียน นักศึกษาในสถานศึกษา สังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดขอนแก่น จำนวน 6 งาน ได้แก่ งานกิจกรรมนักเรียนนักศึกษา งานครูที่ปรึกษา งานปกครอง งานแนะแนวอาชีพและการจัดหางาน งานสวัสดิการนักเรียนนักศึกษา งานโครงการพิเศษและการบริการ

ชุมชน ลักษณะของเครื่องมือเป็นแบบมาตรประมาณค่า (Rating Scale) ตามแนวคิดของ Likert (1961) 5 ระดับ กำหนดความมากน้อย ในระดับการปฏิบัติ โดยกำหนดเกณฑ์น้ำหนักดังนี้

- 5 หมายถึง สภาพปัจจุบัน/สภาพที่พึงประสงค์อยู่ในระดับมากที่สุด
- 4 หมายถึง สภาพปัจจุบัน/สภาพที่พึงประสงค์อยู่ในระดับมาก
- 3 หมายถึง สภาพปัจจุบัน/สภาพที่พึงประสงค์อยู่ในระดับปานกลาง
- 2 หมายถึง สภาพปัจจุบัน/สภาพที่พึงประสงค์อยู่ในระดับน้อย
- 1 หมายถึง สภาพปัจจุบัน/สภาพที่พึงประสงค์อยู่ในระดับน้อยที่สุด

### 3.3 การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้การวิเคราะห์ข้อมูล โดยตรวจสอบความสมบูรณ์แบบสอบถามทุกฉบับ หลังจากได้รับแบบสอบถามครบถ้วนแล้ว ใช้แบบสอบถามฉบับสมบูรณ์มาวิเคราะห์ประมวลผล โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป ทำการวิเคราะห์ข้อมูลดังนี้

3.3.1 วิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม โดยใช้ค่าความถี่และร้อยละ

3.3.2 วิเคราะห์สภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ในการดำเนินงานฝ่ายพัฒนากิจการนักเรียน นักศึกษา ในสถานศึกษา สังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดขอนแก่น โดยใช้การหาค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) แล้วแปลความหมายค่าเฉลี่ย ในแต่ละระดับดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด, 2553)

- 4.51 – 5.00 หมายถึง สภาพปัจจุบัน/สภาพที่พึงประสงค์ระดับมากที่สุด
- 3.51 – 4.50 หมายถึง สภาพปัจจุบัน/สภาพที่พึงประสงค์อยู่ในระดับมาก
- 2.51 – 3.50 หมายถึง สภาพปัจจุบัน/สภาพที่พึงประสงค์ระดับปานกลาง
- 1.51 – 2.50 หมายถึง สภาพปัจจุบัน/สภาพที่พึงประสงค์ระดับน้อย
- 1.00 – 1.50 หมายถึง สภาพปัจจุบัน/สภาพที่พึงประสงค์ระดับน้อยที่สุด

3.3.3 การประเมินความต้องการจำเป็นในการดำเนินงานฝ่ายพัฒนากิจการนักเรียน นักศึกษาในสถานศึกษา สังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดขอนแก่น ผู้วิจัยได้วิเคราะห์และจัดลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็นใช้สูตร Priority Needs Index (PNI<sub>modified</sub>)

## 4. ผลการวิจัย

การศึกษาความต้องการจำเป็นในการพัฒนาการดำเนินงานฝ่ายพัฒนากิจการนักเรียน นักศึกษาในสถานศึกษา สังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดขอนแก่น ผู้วิจัยได้สรุปผลการวิจัย ดังนี้

4.1 สภาพปัจจุบันในการดำเนินงานฝ่ายพัฒนากิจการนักเรียน นักศึกษาในสถานศึกษาสังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดขอนแก่น โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านงานแนะแนวอาชีพและจัดหางาน รองลงมาคือ ด้านงานปกครอง ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ ด้านงานสวัสดิการนักเรียน นักศึกษา

4.1.1 สภาพปัจจุบันในการดำเนินงานฝ่ายพัฒนากิจการนักเรียน นักศึกษา ในสถานศึกษาสังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดขอนแก่น ในด้านงานกิจกรรมนักเรียน นักศึกษา โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ การส่งเสริมและสนับสนุนกิจกรรมชมรม การควบคุมดูแลองค์การนักวิชาชีพในอนาคตแห่งประเทศไทย รองลงมาคือ ส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรม และจรรยาบรรณในวิชาชีพของนักเรียน นักศึกษา ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ การควบคุมและดำเนินการให้มีการจัดกิจกรรมหน้าเสาธง

4.1.2 สภาพปัจจุบันในการดำเนินงานฝ่ายพัฒนากิจการนักเรียน นักศึกษา ในสถานศึกษาสังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดขอนแก่น ในด้านงานครูที่ปรึกษา โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ข้อที่มี

ค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ การปรึกษาให้คำปรึกษาแนะนำนักเรียนนักศึกษาเกี่ยวกับการเข้าร่วมกิจกรรมต่าง ๆ รองลงมาคือ การประสานกับครู แผนกวิชา และงานที่เกี่ยวข้องในการแก้ปัญหาต่าง ๆ ของนักเรียนนักศึกษา ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ การเสนอแต่งตั้งครูที่ปรึกษาเพื่อการควบคุมดูแล ส่งเสริม การจัดทำ จัดเก็บ รวบรวมข้อมูลประวัติ ข้อมูลการเรียน และพฤติกรรมของนักเรียนนักศึกษา

4.1.3 สภาพปัจจุบันในการดำเนินงานฝ่ายพัฒนากิจการนักเรียนนักศึกษา ในสถานศึกษาสังกัดอาชีวศึกษา จังหวัดขอนแก่น ในด้านงานปกครอง โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ การปกครองดูแลนักเรียนนักศึกษา และผู้เข้ารับการฝึกอบรมให้อยู่ในระเบียบวินัย ข้อบังคับตามกฎหมายและระเบียบที่เกี่ยวข้อง รองลงมาคือ ป้องกันและแก้ไขปัญหาการทะเลาะวิวาทการก่อความไม่สงบในสถานศึกษา ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ การจัดทำระเบียบนักเรียนนักศึกษาที่ได้รับการพิจารณาตัดสินความประพฤติและลงโทษ กรณีกระทำความผิดต่อระเบียบวินัย ข้อบังคับ

4.1.4 สภาพปัจจุบันในการดำเนินงานฝ่ายพัฒนากิจการนักเรียนนักศึกษาในสถานศึกษาสังกัดอาชีวศึกษา จังหวัดขอนแก่น ในด้านงานแนะแนวอาชีพและจัดหางาน โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ การดำเนินงานกองทุนกู้ยืมเพื่อการศึกษาและจัดสรรทุนเพื่อการศึกษาและการประกอบอาชีพ รองลงมาคือ จัดทำคู่มือนักเรียนนักศึกษา และผู้เข้ารับการฝึกอบรม ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ การดำเนินงานแนะแนวอาชีพพร้อมทั้งส่งเสริมอาชีพ ศึกษาต่อและการประกอบอาชีพอิสระ

4.1.5 สภาพปัจจุบันในการดำเนินงานฝ่ายพัฒนากิจการนักเรียนนักศึกษา ในสถานศึกษาสังกัดอาชีวศึกษา จังหวัดขอนแก่น ในด้านงานสวัสดิการนักเรียนนักศึกษา โดยภาพรวมอยู่ในระดับน้อย เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ การจัดโรงอาหาร วางแผนจัดระบบและควบคุมดูแลการประกอบอาหารและการให้บริการ ให้ถูกต้องตามหลักโภชนาการ รองลงมาคือ การให้คำปรึกษาและทำหน้าที่เกี่ยวกับสุขภาพอนามัย เผยแพร่ความรู้เกี่ยวกับสุขภาพ สิ่งเสพติดและโรคภัยร้ายแรงต่าง ๆ ทั้งการป้องกันและรักษา ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ การดำเนินการเกี่ยวกับการปฐมพยาบาล การบริการทางสุขภาพแก่นักเรียนนักศึกษา ผู้เข้ารับการอบรมและบุคลากรของสถานศึกษา

4.1.6 สภาพปัจจุบันในการดำเนินงานฝ่ายพัฒนากิจการนักเรียนนักศึกษาในสถานศึกษาสังกัดอาชีวศึกษา จังหวัดขอนแก่น ในด้านงานโครงการพิเศษและการบริการชุมชน โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ การเผยแพร่องค์ความรู้ทักษะวิชาชีพแก่ประชาชน รองลงมาคือ การติดตาม ประเมินผลการฝึกอบรมและประสานความร่วมมือกับผู้เกี่ยวข้องในการให้คำแนะนำ ในการประกอบอาชีพแก่ผู้ผ่านการฝึกอบรม ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ ดำเนินโครงการฝึกอบรมและบริการวิชาชีพแก่ชุมชนและบุคคลทั่วไป

4.2 สภาพที่พึงประสงค์ในการดำเนินงานฝ่ายพัฒนากิจการนักเรียนนักศึกษาในสถานศึกษาสังกัดอาชีวศึกษา จังหวัดขอนแก่น โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านงานแนะแนวอาชีพและจัดหางาน รองลงมาคือ ด้านงานโครงการพิเศษและบริการชุมชน ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ ด้านงานสวัสดิการนักเรียนนักศึกษา

4.2.1 สภาพที่พึงประสงค์ในการดำเนินงานฝ่ายพัฒนากิจการนักเรียนนักศึกษาในสถานศึกษาสังกัดอาชีวศึกษา จังหวัดขอนแก่น ในด้านงานกิจกรรมนักเรียนนักศึกษา โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ การควบคุมและดำเนินการให้มีการจัดกิจกรรมหน้าเสาธง รองลงมาคือ ส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรม และจรรยาบรรณในวิชาชีพของนักเรียน นักศึกษา ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ การส่งเสริมและสนับสนุนกิจกรรมชมรม การควบคุมดูแลองค์การนักวิชาชีพในอนาคตแห่งประเทศไทย

4.2.2 สภาพที่พึงประสงค์ในการดำเนินงานฝ่ายพัฒนากิจการนักเรียนนักศึกษา ในสถานศึกษาสังกัด อาชีวศึกษาจังหวัดขอนแก่น ในด้านงานครูที่ปรึกษา โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ การเสนอแต่งตั้งครูที่ปรึกษาเพื่อการควบคุมดูแล ส่งเสริม การจัดทำ จัดเก็บ รวบรวมข้อมูลประวัติ ข้อมูลการเรียน และพฤติกรรมของนักเรียนนักศึกษา รองลงมาคือ การปรึกษาให้คำปรึกษาแนะนำนักเรียนนักศึกษา เกี่ยวกับการเข้าร่วมกิจกรรมต่าง ๆ ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ การให้คำปรึกษาความคิดเห็นและข้อมูลเกี่ยวกับการรายวิชา ในการลงทะเบียนเรียนให้ความเห็นชอบแก่นักเรียนนักศึกษาในการลงทะเบียน

4.2.3 สภาพที่พึงประสงค์ในการดำเนินงานฝ่ายพัฒนากิจการนักเรียนนักศึกษาในสถานศึกษาสังกัดอาชีวศึกษา จังหวัดขอนแก่น ในด้านงานปกครอง โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ การปกครองดูแลนักเรียนนักศึกษา และผู้เข้ารับการฝึกอบรมให้อยู่ในระเบียบวินัย ข้อบังคับตามกฎหมายและระเบียบ ที่เกี่ยวข้อง รองลงมาคือ ป้องกันและแก้ไขปัญหาการทะเลาะวิวาทการก่อความไม่สงบในสถานศึกษา ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ การประสานงานและความร่วมมือกับหน่วยงานต่าง ๆ เพื่อป้องกันและปราบปรามยาเสพติด

4.2.4 สภาพที่พึงประสงค์ในการดำเนินงานฝ่ายพัฒนากิจการนักเรียนนักศึกษาในสถานศึกษาสังกัดอาชีวศึกษา จังหวัดขอนแก่น ในด้านงานแนะแนวอาชีพและจัดหางาน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ จัดทำคู่มือนักเรียนนักศึกษา และผู้เข้ารับการฝึกอบรม รองลงมาคือ การดำเนินงานกองทุนกู้ยืมเพื่อ การศึกษาและจัดสรรทุนเพื่อการศึกษาและการประกอบอาชีพ ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ การจัดเก็บและรวบรวมข้อมูล นักเรียนนักศึกษาและผู้เข้ารับการฝึกอบรมที่สำเร็จการศึกษาโดยติดตามการมีงานทำ การศึกษาต่อและการประกอบอาชีพ และการจัดทำรายงานให้ผู้ที่เกี่ยวข้อง

4.2.5 สภาพที่พึงประสงค์ในการดำเนินงานฝ่ายพัฒนากิจการนักเรียนนักศึกษาในสถานศึกษาสังกัดอาชีวศึกษา จังหวัดขอนแก่น ในด้านงานสวัสดิการนักเรียนนักศึกษา โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ การจัดและควบคุมดูแลสวัสดิการและการให้บริการด้านต่าง ๆ ภายในสถานศึกษา รองลงมาคือ การจัดหา เครื่องมือและเวชภัณฑ์ เพื่อการปฐมพยาบาลและการให้บริการทางสุขภาพแก่นักเรียนนักศึกษา และผู้เข้ารับการฝึกอบรม สถานศึกษา ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ การดำเนินการเกี่ยวกับการปฐมพยาบาล การบริการทางสุขภาพแก่นักเรียนนักศึกษา ผู้เข้ารับการอบรมและบุคลากรของสถานศึกษา

4.2.6 สภาพที่พึงประสงค์ในการดำเนินงานฝ่ายพัฒนากิจการนักเรียนนักศึกษา ในสถานศึกษาสังกัด อาชีวศึกษาจังหวัดขอนแก่น ในด้านงานโครงการพิเศษและบริการชุมชน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ การจัดกิจกรรมและการให้บริการที่ตอบสนองต่อชุมชนและสังคมตามนโยบาย รองลงมาคือ การเผยแพร่องค์ความรู้ทักษะวิชาชีพแก่ประชาชน ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ การจัดทำแผนปฏิบัติการฝึกอบรมและบริการ วิชาชีพร่วมกับแผนกวิชาและงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อกำหนดไว้ในแผนปฏิบัติการประจำปี

4.3 ความต้องการจำเป็นในการพัฒนาการดำเนินงานฝ่ายพัฒนากิจการนักเรียนนักศึกษาในสถานศึกษา สังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดขอนแก่น โดยเรียงตามลำดับความสำคัญเป็นดังนี้ 1) ด้านงานสวัสดิการนักเรียนนักศึกษา ( $PNI_{modifieds} = 0.704$ ) 2) ด้านงานโครงการพิเศษและบริการชุมชน ( $PNI_{modifieds} = 0.535$ ) 3) ด้านงานครูที่ปรึกษา ( $PNI_{modifieds} = 0.417$ ) 4) ด้านงานกิจกรรมนักเรียนนักศึกษา ( $PNI_{modifieds} = 0.413$ ) 5) ด้านงานปกครอง ( $PNI_{modifieds} = 0.375$ ) 6) ด้านงานแนะแนวอาชีพและจัดหางาน ( $PNI_{modifieds} = 0.365$ ) เมื่อพิจารณาในแต่ละด้าน มีความต้องการ จำเป็นโดยเรียงตามลำดับความสำคัญเป็นดังนี้

4.3.1 ความต้องการจำเป็นในการพัฒนาการดำเนินงานฝ่ายพัฒนากิจการนักเรียนนักศึกษา ในสถานศึกษาสังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดขอนแก่น ด้านงานสวัสดิการนักเรียนนักศึกษา โดยเรียงตามลำดับความสำคัญ

ดังนี้ 1) การจัดหาเครื่องมือและเวชภัณฑ์ เพื่อการปฐมพยาบาลและการให้บริการทางสุขภาพแก่นักเรียนนักศึกษา และผู้เข้ารับการฝึกอบรมในสถานศึกษา 2) การดำเนินการเกี่ยวกับการปฐมพยาบาล การบริการทางสุขภาพแก่นักเรียน นักศึกษา ผู้เข้ารับการอบรมและบุคลากรของสถานศึกษา 3) การจัดและควบคุมดูแลสวัสดิการและการให้บริการด้านต่าง ๆ ภายในสถานศึกษา

#### 4.3.2 ความต้องการจำเป็นในการพัฒนาการดำเนินงานฝ่ายพัฒนากิจการนักเรียนนักศึกษา

ในสถานศึกษาสังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดขอนแก่น ด้านงานโครงการพิเศษและบริการชุมชน โดยเรียงตามลำดับความสำคัญ ดังนี้ 1) ดำเนินโครงการฝึกอบรมและบริการวิชาชีพแก่ชุมชนและบุคคลทั่วไป 2) การจัดกิจกรรมและการให้บริการ ที่ตอบสนองต่อชุมชนและสังคมตามนโยบาย

#### 4.3.3 ความต้องการจำเป็นในการพัฒนาการดำเนินงานฝ่ายพัฒนากิจการนักเรียนนักศึกษาในสถานศึกษา

สังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดขอนแก่น ด้านงานครูที่ปรึกษา โดยเรียงตามลำดับความสำคัญ ดังนี้ 1) การเสนอแต่งตั้งครูที่ปรึกษา เพื่อการควบคุมดูแล ส่งเสริม การจัดทำ จัดเก็บ รวบรวมข้อมูลประวัติ ข้อมูลการเรียน และพฤติกรรมของนักเรียนนักศึกษา 2) การให้คำปรึกษาความคิดเห็นและข้อมูลเกี่ยวกับการรายวิชาในการลงทะเบียนเรียนให้ความเห็นชอบแก่นักเรียนนักศึกษา ในการลงทะเบียน

#### 4.3.4 ความต้องการจำเป็นในการพัฒนาการดำเนินงานฝ่ายพัฒนากิจการนักเรียนนักศึกษา

ในสถานศึกษาสังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดขอนแก่น ด้านงานกิจกรรมนักเรียนนักศึกษา โดยเรียงตามลำดับความสำคัญ ดังนี้ 1) การควบคุมและดำเนินการให้มีการจัดกิจกรรมหน้าเสาธง 2) ส่งเสริมการกีฬานันทนาการและศิลปวัฒนธรรม ในสถานศึกษา 3) ส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรม และจรรยาบรรณในวิชาชีพของนักเรียนนักศึกษา

#### 4.3.5 ความต้องการจำเป็นในการพัฒนาการดำเนินงานฝ่ายพัฒนากิจการนักเรียนนักศึกษา

ในสถานศึกษาสังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดขอนแก่น ด้านงานปกครอง โดยเรียงลำดับความสำคัญ ดังนี้ 1) การจัดทำระเบียบ นักเรียนนักศึกษาที่ได้รับการพิจารณาตัดคะแนนความประพฤติและลงโทษ กรณีกระทำความผิดต่อระเบียบวินัย ข้อบังคับ 2) การประสานงานกับพนักงานเจ้าหน้าที่ส่งเสริมความประพฤตินักเรียนนักศึกษาและเจ้าหน้าที่จากหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้อง และผู้ปกครองในการแก้ปัญหาความประพฤติของนักเรียนนักศึกษา และการประสานงานและความร่วมมือกับหน่วยงานต่าง ๆ เพื่อป้องกันและปราบปรามยาเสพติด

#### 4.3.6 ความต้องการจำเป็นในการพัฒนาการดำเนินงานฝ่ายพัฒนากิจการนักเรียนนักศึกษา

ในสถานศึกษาสังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดขอนแก่น ด้านงานแนะแนวอาชีพและจัดหางาน โดยเรียงลำดับความสำคัญ ดังนี้ 1) การดำเนินงานแนะแนวอาชีพพร้อมทั้งส่งเสริมอาชีพ ศึกษาต่อและการประกอบอาชีพอิสระ 2) การสร้างระบบเครือข่าย การแนะแนวอาชีพร่วมกับหน่วยงานภายในและนอกทั้งภาครัฐ เอกชน และชุมชน 3) การจัดเก็บและรวบรวมข้อมูลนักเรียน นักศึกษาและผู้เข้ารับการฝึกอบรมที่สำเร็จการศึกษาโดยติดตามการมีงานทำ การศึกษาต่อและการประกอบอาชีพ และการ จัดทำรายงานให้ผู้ที่เกี่ยวข้อง

## 5. สรุปและอภิปรายผล

5.1 ผลการศึกษาสภาพปัจจุบันในการดำเนินงานฝ่ายพัฒนากิจการนักเรียนนักศึกษาในสถานศึกษาสังกัด อาชีวศึกษาจังหวัดขอนแก่น โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ( $\bar{X} = 3.00$ , S.D.= 1.03) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านงานแนะแนวอาชีพและจัดหางาน ( $\bar{X} = 3.24$ , S.D. = 1.29) รองลงมาคือ ด้านงานปกครอง ( $\bar{X} = 3.17$ , S.D.= 1.13) ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ ด้านงานสวัสดิการนักเรียนนักศึกษา ( $\bar{X} = 2.52$ , S.D.= 0.89)

ส่วนผลการศึกษาศาภาพที่พึงประสงค์ในการดำเนินงานฝ่ายพัฒนากิจการนักเรียนนักศึกษา ในสถานศึกษาสังกัดอาชีวศึกษา จังหวัดขอนแก่น โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ( $\bar{X} = 4.37$ , S.D. = 0.69) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านงานแนะแนวอาชีพและจัดหางาน ( $\bar{X} = 4.42$ , S.D. = 0.67) รองลงมาคือ ด้านงานโครงการพิเศษและบริการชุมชน ( $\bar{X} = 4.40$ , S.D. = 0.66) ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ ด้านงานสวัสดิการนักเรียนนักศึกษา ( $\bar{X} = 4.29$ , S.D. = 0.77) ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ อธิป ลิทธิ (2561) การบริหารงานฝ่ายพัฒนากิจการนักเรียนนักศึกษา ในสถานศึกษา สังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดขอนแก่น การค้นคว้าอิสระการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยภาคตะวันออกเฉียงเหนือ พบว่า การบริหารงานฝ่ายพัฒนากิจการนักเรียนนักศึกษาในสถานศึกษา สังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดขอนแก่น ด้านงานแนะแนวอาชีพและการจัดหางาน ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ การดำเนินงานกองทุนกู้ยืมเพื่อการศึกษาและจัดสรรทุนเพื่อการศึกษาและการประกอบอาชีพ รองลงมาคือ การปฐมนิเทศและปัจฉิมนิเทศนักเรียนนักศึกษา และผู้เข้ารับการฝึกอบรมเกี่ยวกับการเรียนการสอน ความประพฤติ ระเบียบวินัย และข้อบังคับส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือ การจัดเก็บและรวบรวมข้อมูลนักเรียนนักศึกษาและผู้เข้ารับการฝึกอบรมที่สำเร็จการศึกษาโดยติดตามการมีงานทำ การศึกษาต่อและการประกอบอาชีพ และการจัดทำรายงานให้ผู้ที่เกี่ยวข้อง

เมื่อพิจารณาประเด็นย่อยจะเห็นว่าประเด็นเรื่อง การดำเนินงานกองทุนกู้ยืมเพื่อการศึกษาและจัดสรรทุนเพื่อการศึกษาและการประกอบอาชีพ มีความสำคัญมากกับนักเรียนนักศึกษา เพราะบางคนขาดในเรื่องทุนทรัพย์ในการศึกษาเล่าเรียน จึงมีจำเป็นที่จะต้องกู้ยืมเงินกองทุนเพื่อการศึกษาในการใช้จ่ายในชีวิตประจำวัน และอีกประเด็นที่มีความสำคัญคือ การเรียนจบแล้วจะต้องมีอาชีพ มีงานทำ สามารถเลี้ยงชีพได้ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ วราภรณ์ บุญดอก (2559) การแนะแนวเป็นกระบวนการช่วยเหลือนักเรียนให้มีความเข้าใจตนเอง มีความพร้อม และมีความเข้าใจความต้องการของตนเองทั้งในปัจจุบัน และอนาคต เพื่อให้นักเรียนสามารถกำหนดแนวทางการดำเนินชีวิตของตนเองได้อย่างถูกต้อง

## 5.2 ผลการศึกษาความต้องการจำเป็นในการพัฒนาการดำเนินงานฝ่ายพัฒนากิจการนักเรียนนักศึกษา

ในสถานศึกษาสังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดขอนแก่น พบว่า ฝ่ายพัฒนากิจการนักเรียนนักศึกษา เป็นงานที่เกี่ยวข้องกับนักเรียนนักศึกษาโดยตรง โดยที่มุ่งเน้นในการพัฒนาให้นักเรียนนักศึกษาที่สำเร็จการศึกษามีประสบการณ์ทั้งในด้านวิชาการ วิชาชีพ มีคุณธรรม จริยธรรม มีทักษะความรู้ในด้านการเป็นผู้นำ กล้าคิด กล้าทำ กล้านำ กล้าเปลี่ยน กล้าแสดงออก ในสิ่งที่ถูกต้อง ดีงามและมีความเป็นประชาธิปไตยสามารถใช้ชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข ให้เป็นผู้ที่มีความรู้ความสามารถ มีความประพฤติที่ดีงาม มีระเบียบวินัยในตนเอง อันจะส่งผลให้นักเรียนก้าวหน้าและประสบผลสำเร็จในการเรียนและการทำงานเมื่อสำเร็จการศึกษาออกไป สอดคล้องกับ ชาญวิทย์ โสภิตะชา (2546) ได้กล่าวว่า งานกิจกรรมนักเรียน หมายถึง งานหรือการปฏิบัติอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องโดยตรงกับผู้เรียนหรือนักเรียน ซึ่งอยู่นอกเหนือจากการจัดการเรียนการสอนในชั้นเรียนตามปกติ และมุ่งส่งเสริมให้มีชีวิตและความเป็นอยู่ของผู้เรียนหรือนักเรียนในสถานศึกษาให้ดำเนินไปด้วยดี ซึ่งจะส่งผลไปถึงการพัฒนาบุคลิกภาพและความรู้ความสามารถ รวมไปถึงความถนัดเฉพาะด้านของผู้เรียนหรือนักเรียนแต่ละคน ให้มีความเจริญก้าวหน้าและก่อให้เกิดประโยชน์อย่างยิ่งกับตัวของผู้เรียนหรือนักเรียนโดยจะส่งผลในขณะที่มีชีวิตในโรงเรียน และเมื่อจบการศึกษาออกไปสู่การประกอบอาชีพการงานอีกด้วย

เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านงานสวัสดิการนักเรียนนักศึกษา ( $PNI_{modifieds} = 0.704$ ) เมื่อพิจารณาประเด็นย่อยจะเห็นว่าประเด็นเรื่อง การจัดหาเครื่องมือและเวชภัณฑ์ เพื่อการปฐมพยาบาล และการให้บริการทางสุขภาพแก่นักเรียนนักศึกษาและผู้เข้ารับการฝึกอบรมในสถานศึกษา ( $PNI_{modifieds} = 0.843$ ) การดำเนินการเกี่ยวกับการปฐมพยาบาล การบริการทางสุขภาพแก่นักเรียนนักศึกษา ผู้เข้ารับการอบรมและบุคลากรของสถานศึกษา ( $PNI_{modifieds} = 0.789$ ) การจัดและควบคุมดูแลสวัสดิการและการให้บริการด้านต่าง ๆ ภายในสถานศึกษา

( $PNI_{modifieds} = 0.770$ ) ซึ่งมีความจำเป็นต่อนักเรียนนักศึกษา ทั้งนี้เนื่องมาจากปัจจุบันได้เกิดปัญหาการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 สำหรับนักเรียนนักศึกษาที่ต้องคำนึงและให้ความสำคัญกับเรื่องดังกล่าวเป็นอันดับแรก ๆ ภายใตสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 หรือโรคโควิด 19 ซึ่งขณะนี้ ยังไม่มีวัคซีนป้องกันโรคและไม่มียารักษาโรคโดยตรง จำเป็นอย่างยิ่งที่สถานศึกษาต้องเตรียมความพร้อมรับมือกับสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคดังกล่าวที่จะส่งผลกระทบอย่างมากต่อระบบการจัดการเรียนการสอน สอดคล้องกับ กรมควบคุมโรค กระทรวงสาธารณสุข (2563) ได้กล่าวว่า ต้องคำนึงถึงหลักการเพิ่มระยะห่างทางสังคม (Social Distancing) และมาตรการป้องกันควบคุมโรคที่คำนึงถึงสุขภาพและความปลอดภัยของผู้ปฏิบัติงาน โดยลดความเสี่ยงในการแพร่กระจายโรคในสถานที่ปฏิบัติงาน หรือจากการเดินทางไปกลับสถานที่ทำงาน ในขณะที่เดียวกันผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนคงมองเห็นความสำคัญว่ามีผลต่อการจัดการเรียนการสอน ควบคู่กับการทำกิจกรรม ดังคำที่ว่า สุขภาพจิตดี ต้องอยู่ในร่างกายที่สมบูรณ์ ร่างกายที่สมบูรณ์ก็ย่อมเรียนรู้และสร้างสรรค์สิ่งที่ดี มีประโยชน์ต่อสังคม ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ อาทิตยา เวชกรรม (2559) แนวทางการบริหารงานกิจการนักเรียนของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน ในจังหวัดนครสวรรค์ วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์ พบว่าสภาพการบริหารงานกิจการนักเรียนของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยภาพรวมพบว่าอยู่ในระดับมาก อันดับสูงสุด ได้แก่ ด้านสวัสดิการนักเรียน เป็นงานที่มีความสำคัญทั้งต่อตัวนักเรียน ต่อครู และผู้ที่เกี่ยวข้อง เป็นการดำเนินการที่ช่วยส่งเสริมให้นักเรียนเกิดพัฒนาการในด้านต่าง ๆ มุ่งพัฒนาบุคลิกภาพและการอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคม เพื่อให้นักเรียนเกิดความพร้อมอย่างเต็มศักยภาพและสามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข

## 6. ข้อเสนอแนะ

### 6.1 ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

6.1.1 ผู้บริหารควรส่งเสริมและสนับสนุนให้มีการจัดหาเครื่องมือและเวชภัณฑ์ เพื่อการปฐมพยาบาล และการให้บริการทางสุขภาพแก่นักเรียนนักศึกษา และผู้เข้ารับการฝึกอบรมในสถานศึกษาการดำเนินการเกี่ยวกับการปฐมพยาบาล การบริการทางสุขภาพแก่นักเรียนนักศึกษา ผู้เข้ารับการอบรมและบุคลากรของสถานศึกษา การจัดและควบคุมดูแลสวัสดิการและการให้บริการด้านต่าง ๆ ภายในสถานศึกษา

6.1.2 ผู้บริหารควรส่งเสริมและสนับสนุนให้มีการดำเนินโครงการฝึกอบรมและบริการวิชาชีพแก่ชุมชน และบุคคลทั่วไป การจัดกิจกรรมและการให้บริการที่ตอบสนองต่อชุมชนและสังคมตามนโยบาย

6.1.3 ผู้บริหารควรส่งเสริมและสนับสนุนให้มีการเสนอแต่งตั้งครูที่ปรึกษาเพื่อการควบคุมดูแล ส่งเสริมการจัดทำ จัดเก็บ รวบรวมข้อมูลประวัติ ข้อมูลการเรียน และพฤติกรรมของนักเรียนนักศึกษา การให้คำปรึกษาความคิดเห็น และข้อมูลเกี่ยวกับการรายวิชาในการลงทะเบียนเรียนให้ความเห็นชอบแก่นักเรียนนักศึกษาในการลงทะเบียน

6.1.4 ผู้บริหารควรส่งเสริมและสนับสนุนให้มี การควบคุมและดำเนินการให้มีการจัดกิจกรรมหน้าเสาธง ส่งเสริมการกีฬานันทนาการและศิลปวัฒนธรรมในสถานศึกษา ส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรม และจรรยาบรรณในวิชาชีพของนักเรียน นักศึกษา

6.1.5 ผู้บริหารควรส่งเสริมและสนับสนุนให้มีการจัดทำระเบียบนักเรียนนักศึกษาที่ได้รับการพิจารณาตัดคะแนนความประพฤติและลงโทษ กรณีกระทำความผิดต่อระเบียบวินัย ข้อบังคับ การประสานงานกับพนักงานเจ้าหน้าที่ ส่งเสริมความประพฤตินักเรียนนักศึกษาและเจ้าหน้าที่จากหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้อง และผู้ปกครองในการแก้ปัญหาความประพฤติของนักเรียน และการประสานงานและความร่วมมือกับหน่วยงานต่าง ๆ เพื่อป้องกันและปราบปรามยาเสพติด

6.1.6 ผู้บริหารควรส่งเสริมและสนับสนุนให้มีการดำเนินงานแนะแนวอาชีพพร้อมทั้งส่งเสริมอาชีพ ศึกษาต่อ และการประกอบอาชีพอิสระ การสร้างระบบเครือข่ายการแนะแนวอาชีพร่วมกับหน่วยงานภายในและนอกทั้งภาครัฐ เอกชน และชุมชน การจัดเก็บและรวบรวมข้อมูลนักเรียนนักศึกษา และผู้เข้ารับการฝึกอบรมที่สำเร็จการศึกษาโดยติดตามการมี งานทำ การศึกษาต่อและการประกอบอาชีพ และการจัดทำรายงานให้ผู้ที่เกี่ยวข้อง

## 6.2 ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

6.2.1 ควรมีการทำวิจัยเกี่ยวกับแนวทางในการพัฒนาการดำเนินงานฝ่ายพัฒนากิจการนักเรียนนักศึกษา ของสถานศึกษาอาชีวศึกษา เพื่อให้ทราบถึงสาเหตุการแก้ไขปัญหาและปัจจัยที่นำไปสู่ความสำเร็จของการปฏิบัติงาน

6.2.2 ควรมีการทำวิจัยเกี่ยวกับแนวทางในการพัฒนาการดำเนินงานฝ่ายพัฒนากิจการนักเรียนนักศึกษา เกี่ยวกับการบริหารงานด้านงานสวัสดิการนักเรียนนักศึกษา ของสถานศึกษาอาชีวศึกษา

6.2.3 ควรมีการทำวิจัยเกี่ยวกับแนวทางในการพัฒนาการดำเนินงานฝ่ายพัฒนากิจการนักเรียนนักศึกษา เกี่ยวกับการบริหารงานด้านงานโครงการพิเศษและบริการชุมชน ของสถานศึกษาอาชีวศึกษา

## 7. กิตติกรรมประกาศ

การค้นคว้าอิสระฉบับนี้สำเร็จสมบูรณ์ได้ด้วยความรู้และความช่วยเหลืออย่างดียิ่งจาก ดร.จิรวัฒน์ วรณโรจน์ อาจารย์ที่ปรึกษา ที่ได้สนับสนุนช่วยเหลือ ตรวจสอบ แนะนำแก้ไขข้อบกพร่องต่างๆ รวมทั้งให้ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม จนทำให้ การค้นคว้าอิสระฉบับนี้ สมบูรณ์ยิ่งขึ้น ผู้วิจัยขอขอบพระคุณไว้ ณ ที่นี้เป็นอย่างยิ่ง

ขอขอบพระคุณผู้เชี่ยวชาญทุกท่านที่กรุณาให้คำแนะนำ ตรวจสอบเครื่องมือและข้อเสนอแนะต่างๆ เกี่ยวกับ แบบสอบถามที่ใช้ในการเก็บข้อมูลในการวิจัยในครั้งนี้

ขอขอบคุณผู้บริหารสถานศึกษา ครูผู้สอน ในสถานศึกษา สังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดขอนแก่นที่กรุณาตอบ แบบสอบถาม ให้ความร่วมมือและอำนวยความสะดวกในการเก็บรวบรวมข้อมูล

คุณค่า และประโยชน์ของการค้นคว้าอิสระฉบับนี้ ขอมอบบูชาแด่พระคุณบิดา มารดาบูรพาจารย์ ตลอดจนผู้มี พระคุณทุกท่าน ที่ให้โอกาสแก่ผู้วิจัยได้ภาคภูมิใจในความสำเร็จของตนตามศักยภาพที่มี อันจะนำไปสู่การพัฒนาสังคมต่อไป

## 8. รายการอ้างอิง

### ภาษาไทย

กรมควบคุมโรค, กระทรวงสาธารณสุข. (2563).แนวทางสำหรับการปฏิบัติงานนอกสถานที่ตั้ง กรณีโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19). สืบค้นจาก [https://ddc.moph.go.th/viralpneumonia/int\\_protection.php](https://ddc.moph.go.th/viralpneumonia/int_protection.php)

ชาญวิทย์ ไสยตะชา. (2546). การบริหารงานโรงเรียน. กรุงเทพฯ: ชนิษฐการพิมพ์.

บุญชม ศรีสะอาด. (2553). การวิจัยเบื้องต้น. กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.

วรภรณ์ บุญตอก. (2559).สภาพและปัญหาการบริหารกิจการนักเรียนโรงเรียนมัธยมวัดหนองจอก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2 (รายงานผลการวิจัย). ชลบุรี: มหาวิทยาลัยบูรพา.

สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา. (2560). แนวทางการเตรียมความพร้อมเพื่อสู่การประเมิน. สืบค้นจาก <https://bit.ly/2LYgvhF>

\_\_\_\_\_. (2562). มาตรการเฝ้าระวังพฤติกรรมนักเรียนนักศึกษาอาชีวศึกษา ประจำปีการศึกษา 2562. สืบค้นจาก <https://pdo.vec.go.th/Portals/15/>

สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2562). แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 (พ.ศ.2560-2564). สืบค้นจาก [https://www.nesdc.go.th/ewt\\_dl\\_link.php?nid=6422](https://www.nesdc.go.th/ewt_dl_link.php?nid=6422)

- อธิป สิทธิ. (2561). การบริหารงานฝ่ายพัฒนากิจการนักเรียนนักศึกษาในสถานศึกษา สังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดขอนแก่น (รายงานผลการวิจัย). ขอนแก่น : มหาวิทยาลัยภาคตะวันออกเฉียงเหนือ.
- อาทิตย์ เวชกรณ. (2559). แนวทางการบริหารงานกิจการนักเรียนของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชนในจังหวัดนครสวรรค์ (รายงานผลการวิจัย). นครสวรรค์ : มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์.

#### ภาษาอังกฤษ

- Krejcie, R. V., & Morgan, D. W. (1970). Determining Sample Size for Research Activities. *Educational and Psychological Measurement*, 30, 607-610.
- Likert, S. (1961). *New Patterns of Management*. New York: McGraw-Hill.